

Přípravy PRIDE pro budoucí náhradní rodiče a vzdělávání náhradních rodičů

Markéta Švejdová

Formy náhradní rodinné péče

- ▶ Osvojení (adopce)
- ▶ Pěstounská péče
- ▶ Pěstounská péče na přechodnou dobu

Legislativní ukotvení

- ▶ Systém zprostředkování náhradní rodinné péče se řídí zákonnými podmínkami, které upravují zejména zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 359/1999 Sb.) a zákon č. 94/1963 Sb., o rodině.

Legislativa: rozsah příprav

- ▶ žadatel o svěřeni dítěte do některé z forem náhradní rodinné péče se účastní přípravy k přijetí dítěte do rodiny, kterou zajišťuje krajský úřad. Časový rozsah příprav činí nejméně **48 hodin** pro žadatele o osvojení a pěstounskou péči a **72 hodin** pro žadatele o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu

Legislativa: obsah příprav

- ▶ **sebepoznání** fyzických osob vhodných stát se osvojitelem nebo pěstounem, jejich rodinného systému a sociálních kontaktů,
- ▶ poznání a naplňování práv a potřeb dítěte v náhradní rodinné péči,
- ▶ osvojení si **spolupráce** s dalšími odborníky,
- ▶ **komunikace** s dítětem a přístup k dítěti s vědomím jeho důstojnosti a lidských hodnot,
- ▶ rozvoj schopností a zájmů dítěte,
- ▶ uspokojení citových, vývojových, sociálních a vzdělávacích potřeb dítěte a péče o zdraví dítěte,
- ▶ styk dítěte v náhradní rodinné péči s rodiči a dalšími osobami blízkými,
- ▶ práce s dětmi žijícími v rodině žadatele

Pokud se tedy člověk rozhodne stát **náhradním rodičem**, je pro něj **příprava v rozsahu 48 hodin** v případě osvojitelů nebo pěstounů, resp. 72 hodin v případě pěstounů na přechodnou dobu **povinná**. Krajské úřady v jednotlivých krajích zajišťují přípravu náhradních rodičů různými způsoby ve spektru od individuálních pohovorů přes **skupinovou přípravu** po přednášky na různá témata a exkurze v ústavních zařízeních. Příprava náhradních rodičů je nyní v ČR poskytována bezplatně.

Model PRIDE

- ▶ Parent Resources for Information, Development and Education
- ▶ Základem tohoto programu je přesvědčení, *že hodnota, kterou představuje rodinný život, je pro dítě stěžejní, bez ohledu na to, jak je rodina definována.*

Pět kompetencí

- ▶ chránit děti a starat se o ně
- ▶ naplňovat vývojové potřeby dětí a řešit jejich opožděný vývoj
- ▶ podporovat vztahy mezi dětmi a jejich rodinami
- ▶ vytvářet pro děti bezpečné pečující vztahy na celý život
- ▶ pracovat jako člen týmu.

Historie programu PRIDE

- ▶ vzniká od v roku 1990 v Illinois
- ▶ kompletní v roce 1993
- ▶ Kromě ČR využíván na Islandu, v Norsku, Švédsku, Finsku, Dánsku, Nizozemsku, Estonsku, Litvě, Bělorusku, Rusku, na Ukrajině, v Bulharsku, Srbsku, Makedonii, Maďarsku, Polsku a od roku 2001 také na Slovensku.

Struktura odborných příprav náhradních rodičů

- ▶ **9x4** devět čtyřhodinových skupinových setkání
- ▶ **3** tři individuální setkání v domácím prostředí
- ▶ konečné skupinové setkání - moderovaná diskuze s pozvanými odborníky
- ▶ na závěr lektori píší zprávu - silné stránky a potřeby účastníků příprav v jednotlivých kompetencích

Lektorský tým

- dva lektori
- ideálně muž a žena
- vždy jeden odborník z oblasti NRP a jeden náhradní rodič
- jsou absolventi přípravného kurzu pro lektory v rozsahu 250 hodin, v němž se seznámili s obsahem programu odborné přípravy, s lektorskými dovednostmi a sami na sobě vyzkoušeli techniky, které jsou v přípravách PRIDE využívány.

Lektoři odborných příprav musí:

- ▶ být schopni předávat účastníkům příprav informace o probíraných tématech
- ▶ umět týmově pracovat
- ▶ mít respekt k roli pěstounů a adoptivních rodičů
- ▶ rozumět dynamice skupiny a umět s ní pracovat
- ▶ umět během skupinových setkání udržovat kontakt s jednotlivými účastníky
- ▶ mít respekt ke všem účastníkům, kteří jsou z různých prostředí společnosti a mají různou úroveň znalostí a dovedností
- ▶ sledovat během skupinových setkání projevy konkrétních účastníků a dávat je do souvislosti s jednotlivými kompetencemi
- ▶ sledovat, jak jednotliví účastníci skupiny reagují, a vyhodnocovat, ve kterých kompetencích mají své silné stránky a jaká témata musí ještě dopracovat
- ▶ psát o jednotlivých skupinových i individuálních setkáních záznam (informace z těchto zápisů využijí při psaní závěrečných zpráv).

Obsah příprav - témata

- ▶ **stabilita a kontinuita v životě dítěte**
- ▶ **attachment**
- ▶ **ztráta**
- ▶ **přechody, změny**
- ▶ **týmová spolupráce**
- ▶ **identita**
- ▶ **výchova dítěte, odměny a tresty**
- ▶ **udržování a posilování rodinných vazeb**

Při vedení příprav lektori využívají

- ▶ videomateriály
- ▶ příručky
- ▶ skupinovou dynamiku
- ▶ techniky zaměřené na emoce a prožívání
- ▶ práce doma - domácí úkoly

PRIDE jako proces

- Změna náhledu a postoje účastníků - nedělat závěry předem
- Systém PRIDE se postupně vyvíjí v závislosti na místě a čase

Hodnocení účastníků

- ▶ *Tento přístup takřka individuální se zapojením všech účastníků skupiny se mi zdá ideální. Mě zbavil kurz určité naivity, ale také utvrdil v tom, že dělám správnou věc.*
- ▶ *Zejména zážitkové techniky a výukové filmy mi hodně pomohly nejen rozumět, ale i prožívat, jak se cítí rodina a dítě.*
- ▶ *Atmosféra byla krásně otevřená, jsem ráda, že jsem potkala podobně naladěné lidi.*
- ▶ *Díky sdílení pocitů a zkušeností jsem měla možnost i sama v sobě objevit další stránky. Celý kurz mi pomohl naplnit očekávání a rozhodnutí k adopci. Poznala jsem více i svého manžela a naše rodiny, za což velmi děkuji.*
- ▶ *Doporučila bych tuto formu proto, že pokládá důležité otázky a „nutí“ žadatele se nad nimi zamýšlet a zároveň je možnost dostat odpovědi na naše otázky.*
- ▶ *Kurz mě rozhodně uvedl do tématu a sňal růžové brýle. Také mi pomohl pochopit smysl utváření pozitivního obrazu o biologické rodině, což jsem předtím odmítala. Ale zároveň mě ujistil, že je všude kolem mě spousta pomoci.*
- ▶ *Není co dodat. Kurz srozumitelný, jasný, technicky přínosné.*

Vzdělávání náhradních rodičů

- ▶ **pěstouni -
povinnost 24
hodin/rok**
- ▶ **osvojitelé -
nemají povinnost**
- ▶ **vzdělávají se
motivovaní
osvojitelé**

Díky za pozornost

marketka.svejdova@seznam.cz

737943942